

Preliminar

L'Aula Carles Riba, grup de recerca dedicat a l'estudi de la pervivència de la tradició humanística a Catalunya i al conjunt d'Europa, està formada per professors de Filologia Catalana i Filologia Grega, i se sent compromesa amb la història de la Universitat catalana.

En promoure els treballs que formen el present volum hem volgut destacar el paper cabdal d'un seguit d'estudiosos que van crear escola i van posar els fonaments de la recerca científica a la Universitat catalana, a l'ensems que connectaven amb els corrents artístics, literaris i ideològics més importants de l'Europa de la seva època. En gran part aquesta tasca van fer-la des de les seves càtedres, però també a través de publicacions periòdiques de caire més o menys divulgatiu. Aquest fou el cas d'Antoni Bergnes de las Casas, editor d'*El Vapor*, *El Museo de las Familias* i *La Abeja*, revistes amb una àmplia visió cultural i cosmopolita; o el de Manuel Milà i Fontanals, que publicava articles de crítica literària a *El Vapor*, *El Propagador de la Libertad* i el *Diario de Barcelona*.

La Guerra civil espanyola va comportar l'estroncament d'aquesta tradició d'estudiosos que van exercir el seu mestratge a la Universitat de Barcelona entre la segona meitat del segle XIX i el primer terç del segle XX. Una tradició que si bé no compta amb una gran quantitat de noms, la configuren personalitats d'una gran rellevància. Començant, en ple Romanticisme, per l'hel·lenista Antoni Bergnes de las Casas (1801-1879), erudit i editor, que va ser, també, rector de la Universitat de Barcelona; i per Manuel Milà i Fontanals (1818-1884), primer catedràtic de literatura de la Universitat i iniciador dels estudis d'història literària catalana. Uns estudis que seguiria i aprofundiria, tot formant escola, Antoni Rubió i Lluch (1856-1937). Per la seva banda, l'hel·lenista i historiador Josep Balari (1844-1904) es dedicava a aplicar els seus coneixements d'història de la llengua al català. Una llengua que va ser ordenada i normativitzada al tombant de segle per Pompeu Fabra (1868-1948). Alhora, Lluís Segalà (1873-1938) es consagrava a l'ensenyament i la traducció de l'antiga llengua grega; i, amb pocs anys de diferència, era Joaquim Balcells (1890-1936) qui feia el mateix amb el llatí, amb més inclinació cap a la història literària. L'historiador de la cultura i la literatura catalanes Jordi Rubió i Balaguer (1887-1982) tanca, cronològicament, aquesta nissaga de mestres, de la qual són encara deutors els actuals professors de les filologies catalana, llatina i grega de la Universitat de Barcelona. Tots aquests mestres van marcar la història de

la nostra Universitat amb la seva brillant aportació a la recerca filològica catalana, espanyola, grega i llatina, i alhora van contribuir al desenvolupament de les idees estètiques a Catalunya entre el Romanticisme i el Noucentisme.

Amb la publicació de les Actes de la Jornada que es va dedicar a l'estudi i l'evocació de la vida i l'obra de tots aquests il·lustres filòlegs, l'Aula Carles Riba completa l'homenatge iniciat el dia 14 de març de 2003 a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona, on van ser llegits o pronunciats tots els textos que ara veuen la llum. Hem de lamentar, això no obstant, que la sobtada mort del P. Miquel Batllori pocs dies abans de la celebració de la Jornada li impedís de fer el seu parlament sobre Jordi Rubió i Balaguer, tal com estava previst. El P. Josep Massot i Muntaner va tenir l'amabilitat d'agafar-ne el relleu i de gairebé improvisar una intervenció. Seguint el seu suggeriment, i amb l'autorització de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, publiquem, a tall d'homenatge, el pròleg que el P. Batllori va escriure per al vuitè volum de les *Obres* del Dr. Rubió.

AULA CARLES RIBA